

YTTRANDE

Datum
2016-02-25

Sametingets beteckning
Dnr 1.2.1-2015-1596

Sámediggi
Sámedigge
Saemiedigkie
Sametinget

Kulturdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Rapport "Översyn av regelverket om kulturföremål" (Ku2013/1344/KA)

Sammanfattning

Samerna är ett urfolk och vi behöver ett bibehållet och starkt skydd av våra föremål.

Samerna har en lång tradition av hantverk (duodji), där materialet tas från naturen. Samiskt hantverk utgår från samiska traditioner, samiskt formtänkande, samiska mönster och färger. Duodji är en viktig del av den samiska kulturen, och en identitetsmarkör för omvärlden. Samiska föremål är lokalt producerade utifrån traditionell kunskap, som överförs från generation till generation. Formgivning, färger och utförande är olika från område till område, från släkt till släkt. Utförelse av samiska föremål oavsett ålder och värde, bidrar till en utarmning av det samiska kulturarvet i Sverige.

Utredningen saknar en konsekvensanalys avseende samiska föremål. Om lagändringen införs enligt nuvarande förslag kan det bidra till en försämrad möjlighet för samerna att återkräva samiska föremål som har lämnat landet. Ett starkt lagskydd är speciellt viktigt för samiska kulturföremål från samiska offerplatser och heliga platser, såsom seitar och trummor.

5.1.1. Föremålets ekonomiska värdegränser

Den nuvarande ekonomiska värdegränsen på 2 000 kronor föreslås utgå och ersättas av en ekonomisk värdegräns på 20 000 eller 40 000 kronor. Det gäller även samiska föremål. De ekonomiska värdegränsernas huvudsakliga uppgift är att begränsa antalet ansökningar.

Sametingets synpunkter

Förslaget att höja den ekonomiska värdegränsen för samiska föremål från 2 000 kr till 20 000 eller 40 000 kr riskerar att fler samiska föremål förs ut ur landet. Samiska föremål finns endast i mindre kvantiteter. Det är svårt att bedöma värdet av samiska föremål. De har ett högt affektvärde inom den samiska kulturen, men kan även ha ett högt värde bland samlare. Den föreslagna beloppsgränsen på minst 20 000 kr är dock för hög. Sametinget förordar en bibehållen gräns på 2 000 kr, alternativt en höjning till högst 5 000 kr. Det är troligtvis inte så

Adress
Sametinget
Box 90
981 22 KIRUNA

Telefon
0980-780 30 (växel)
Hemsida
www.sametinget.se

Telefax
0980-780 31
E-post
kansli@sametinget.se

många ansökningar som gäller samiska föremål att det skulle föranleda en höjning av värdegränsen. En lägre värdegräns kan snarare försäkra att samiska föremål behålls inom landet.

5.1.2. Föremålens åldersgränser

För att det i kulturmiljöförordningen även fortsatt bara ska finnas två olika åldersgränser som anger att en viss ålder ska vara uppnådd för att föremålet ska omfattas av tillståndsplikt bör de kategorier av föremål som i dag har en 50-årsgräns i framtiden i stället omfattas av ett ålderskrav på 75 år. Detta gäller även samiska föremål. En höjning av åldersgränsen bedöms inte medföra några negativa konsekvenser för tillståndsprövningen av föremål inom dessa kategorier. Den nuvarande 50-årsgränsen bör därmed utgå.

Sametingets synpunkter

Utredningens förslag att höja lägsta åldern på de samiska föremålen från 50 år till 75 år för tillåten utförelse ur landet, medför ett försämrat skydd för det samiska kulturarvet. Det är dessutom svårt att bedöma samiska föremåls ålder, då de är tillverkade enligt traditionella metoder som överförs från generation till generation. Affektvärdet är högt inom den samiska kulturen för samiska föremål. Sametinget förordar därför en bibehållen gräns på 50 år för samiska föremål.

Övriga synpunkter

För övrigt har Sametinget inte några invändningar mot de förslag som lämnas.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Marie Louise Allas efter föredragning av kulturhandläggare Susanne Idivuoma.

Marie Louise Allas
Avdelningschef
Sametinget